# İSLÂM AKÎDESİNİ ÖĞRENMENİN GEREKLİLİĞİ

﴿ وجوب معرفة العقيدة الإسلامية ﴾

[ Türkçe — Turkish — تركي ]

Salih b. Fevzân el-Fevzân

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2010 - 1431

islamhouse.com

# ﴿ وجوب معرفة العقيدة الإسلامية ﴾

« باللغة التركية »

صالح بن فوزان الفوزان

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Biliniz ki -Allah beni ve sizi hayırlı amellerde muvaffak kılsın-, anlamını, üzerine bina olunan şeyleri, sonra büyük ve küçük şirk gibi, ona aykırı olan, onu bozan ve geçersiz kılan veya onun kemâlini noksanlaştıran şeyleri bilmesi için, her müslümanın İslâm akîdesini öğrenmesi gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٩﴾ ﴾ [ سورة محمد الآية: ١٩ ]

"(Ey Peygamber!) **Bil ki Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Hem kendin, hem de mü'min erkekler ve mü'min kadınlar**(ın günahları) **için mağfiret dile. Allah,** (gündüzleyin) **gezip dolaştığınız yeri de,** (geceleyin) **duracağınız yeri de bilir.**"[1]

İmam Buhârî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

**"İlmin, söz ve amelden önce geldiğine dâir bab".**

Ardından yukarıdaki âyet-i kerîmeyi delil olarak göstermiş, sonra devamla şöyle demiştir:

**"...Allah Teâlâ, ilimle başlamıştır."**[2]

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

**"İbn-i'l-Muneyyir dedi ki: Bununla, söz ve amelin geçerli olmasında ilmin şart olduğunu belirtmek istemiştir. İlim olmadan söz ve amele itibar edilmez. Bundan dolayı ilim, söz ve amelden önce gelir. Çünkü ilim, niyeti de, ameli de geçerli kılan şeydir..."**[3]

İlim ehlinin çaba ve gayretleri işte bu noktadan hareket ederek akîde ile ilgili hükümleri öğrenip onları başkalarına öğretmeye yönelmiş ve bunu yerine getirilmesi gereken ilmin öncelikli konularından saymışlar, bu konuya âit kitaplar yazmışlar, bu kitaplarda akîde ile ilgili hükümleri ve bu konuda nelerin gerekli olduğunu detaylı olarak

---

[1] Muhammed Sûresi: 19

[2] Sahihi Buhârî: İlim Kitabı, bâb: 10. Bknz: Fethul-Bârî; c:1, s: 210.

[3] Fethul-Bârî; c: 1, s: 211.

belirtmişler, şirk içeren ameller, hurâfeler ve bid'atlar gibi akîdeyi bozan veya akîdenin kemâlini noksanlaştıran şeyleri açıklamışlardır.

İşte "lâ ilâhe illallah"ın anlamı budur."Lâ ilâhe illallah", sadece dil ile söylenen bir sözden ibâret değildir.Aksine onun delâlet ettiği bir şey, anlam ve gerekleri vardır.Bütün bunların bilinmesi, açık veya gizli olsun, gereğiyle amel etmek gerekir.Yine akîdeye aykırı olan ve onun kemâlini noksanlaştıran şeyler de vardır.Bütün bunlar, öğrenmeden açığa kavuşmaz.

Bunun içindir ki, eğitimin değişik kademelerinde akîde ilminin diğer ders müfredatları arasında başı çekmesi, akîdeye günlük ders saatlerinden yeteri kadar ders ayrılması,akîde için yetenekli öğretmenlerin seçilmesi ve akîde derslerinde sınıf geçme ve sınıfta kalma gibi konular üzerinde durulması gerekir. Bu anlattığımız şeylerin çoğu, müfredata bağlı kalan bugünkü ders sisteminin aksinedir. Çünkü akîde ilmine genellikle ders müfredatları arasında gerekli önem verilmemektedir. Bunun sonucunda da hepimizin endişe ettiği şirk içeren ameller, bid'atlar ve hurâfeleri hoş görüp onu akîdeden kabul eden doğru akîdeyi bilmeyen nesil yetişmesidir. Çünkü yetişen bu nesil, insanları bu hal üzere bulduğu için, onların yaptıkları şeylerin bâtıl olduğunu söyleyecek bir bilgiye sahip olamamıştır.

Bunun içindir ki mü'minlerin emiri Ömer b. Hattâb -Allah ondan râzı olsun- bu konuda şöyle demiştir:

(( يُوشِكُ أَنْ تُنْقَضَ عُرَى الْإِسْلاَمِ عُرْوَةً عُرْوَةً، إِذاَ نَشَأَ فِي الْإِسْلاَمِ مَنْ لاَ يَعْرِفُ الْجَاَهِلِيَّةَ.))

"**İslâm'da câhiliyenin ne olduğunu bilmeyen nesil yetişirse,** (müslümanların tutundukları) **İslâm'ın hükümleri bir bir geçersiz kılınmaya** (ortadan kalkmaya) **yakındır.**"[1]

Bu nedenle, selef-i sâlih ve ehl-i sünnet vel-cemaat mezhebi üzere olan, Kur'an ve sünnete uygun olarak yazılan selîm ve doğru akîde kitaplarının seçilip öğrencilere okutulması için ders kitapları olarak kararlaştırılması, Eş'arîler,Mu'tezile,Cehmiyye ve selefin yolundan sapan diğer sapık fırkaların kitapları gibi, selefin yoluna aykırı olan kitapların uzak tutulması gerekir.

Okul eğitiminin yanında, câmi ve mescitlerde dersler düzenlenmesi, buralarda en önce selef akîdesinin ders olarak verilmesi, öğrencilerle câmi ve mescitlere gelen herkesin

---

[1] İbn-i Hibbân'ın rivâyet ettiği hadiste, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- İslâm dîninin esaslarından ortadan kaldırılacak ilk şeyin, hüküm yani Allah'ın indirdiğiyle hükmetmek, sonuncusunun da namaz olacağını haber vermiştir. (Çeviren)

yararlanabilmesi için dînî metinler ile bu metinlerin şerhlerinin okutulması gerekir. Ayrıca avam tabakasının anlayabileceği özet olarak yazılmış kolay kitapların okutulması gerekir. Böylelikle radyo yoluyla yayınlanan dînî programların yanında saf ve berrak İslâm akîdesi yaygınlaşmış olur.Yine sürekli olarak İslâm akîdesinin hükümleriyle ilgili yayın yapan radyo programlarının olması gerekir.

Sonra, fertler tarafından akîdeye özel bir önem verilmesi gerekir. Böylelikle müslüman, akîde ile ilgili kitapları okusun ve bu konuda selefin yolu üzere yazılan kitaplar ile selefin yoluna aykırı yazılan kitapları iyi tanısın ki,müslüman, ehl-i sünnet akîdesine yönelik şüpheleri bertaraf edebilmek için dîni ile ilgili konularda bilgili olabilsin.

**Ey müslüman!**

Kur'an-ı Kerîm'i iyice düşünerek okuduğunda, birçok âyet ve sûrelerin akîde ile ilgili hükümleri açıkladığını, hatta Mekke'de inen sûrelerin, (Mekkî sûrelerin) neredeyse İslâm akîdesini ve bu akîdeye yönelik şüphelere cevap vermeye ayrılmış olduğunu görürsün.

Örneğin bunların başında Fâtiha Sûresi gelir.

Büyük âlim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bilmelisin ki bu sûre (Fâtiha Sûresi), tamamen yüce ve ana hedefleri içermiş ve kapsamıştır. Yegâne ilâh Allah Tebâreke ve Teâlâ'yı, güzel isimlerle yüce sıfatların kaynağını ve yörüncesini oluşturan üç isimle tanıtmıştır.

Bu isimler: Allah, Rab ve Rahmân'dır. Dolayısıyla bu sûre, ulûhiyet, rubûbiyet ve rahmet üzerine kuruludur. Örneğin:

﴿ إِيَّاكَ نَعْبُدُ ﴾ "Yalnızca sana ibâdet ederiz" sözü, ulûhiyet üzerine kuruludur.

﴿ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ ﴾ "Yalnızca senden yardım dileriz" sözü, rubûbiyet üzerine kuruludur.

﴿ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ ﴾ "Bizi dosdoğru yola ilet" hidâyet isteği, rahmet sıfatıyla ilgilidir.

"Hamd" yukarıdaki üç şeyi de içerir. Bu sebeple ulûhiyet, rubûbiyet ve rahmetinde kendisine hamd edilen, Allah Teâlâ'dır. Hamd ve senâ, O'nun şânının kemâlindendir.

Bu sûre, hesap gününü, kulların iyi veya kötü amellerinin karşılığını göreceğini, Rab Tebâreke ve Teâlâ'nın kıyâmet gününde kulları arasında tek başına hüküm vereceğini ve hükmünün adâletli olacağını da içermiştir. Bütün bu hususlar da, Allah Teâlâ'nın şu sözü altında toplanmıştır:

﴿ مَٰلِكِ يَوۡمِ ٱلدِّينِ ۝٤ ﴾ "Dîn gününün sahibidir"

Bu sûre birçok yönden nübüvvetleri (peygamberlikleri) isbatı da içermiştir..."[1]

İbn-i Kayyim -Allah ondan râzı olsun- uzunca bir şekilde bu sûrenin sekiz yönden peygamberlikleri isbatı zikrettikten sonra devamla şöyle demiştir:

"Kur'an'ın tamamı; tevhîd, tevhîdin hakları ve tevhîdin mükafatı ile şirk, müşrikler ve müşriklerin cezâları hakkındadır.

Örneğin ﴿ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ۝٢ ﴾ "Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur" âyeti, tevhîddir.

﴿ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝٣ ﴾ "O, Rahmân'dır, Rahîm'dir" âyeti, tevhîddir.

﴿ ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ۝٦ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ ... ﴾

"Bizi, dosdoğru yola ilet.Kendilerine lütûf ve ihsanda bulunduğun kimselerin yoluna" âyeti, tevhîd ehlinin yoluna iletme isteğini içeren tevhîddir.

﴿ ...غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ ۝٧ ﴾

"Gazaba uğrayanların (yani yahûdilerin) ve sapıtanların (yani hıristiyanların) yoluna değil." Yani tevhîdi terkedenlerin yoluna değil."

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

"Kur'an sûrelerinin çoğu, tevhîdin iki türünü içermiştir.

Zirâ Kur'an:

---

[1] Medâricus-Sâlikîn: c: 1, s: 13.

- Ya Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatlarını haber verir ki, bu rubûbiyet tevhîdidir.

- Ya ibâdette O'nu birlemeye, O'nun bir olduğuna, hiçbir ortağının bulunmadığına ve O'nun dışında ibâdet edilen ilâhları terk etmeye dâvet etmiştir ki, bu da ulûhiyet tevhîdidir.

-Ya emir ve yasak ile itaat edilmesi gerekendir ki bu da tevhîdin hakları ile onu tamamlayan unsurlardandır.

- Ya Allah Teâlâ'nın tevhîd ehli ve dünyada onlara yaptığına karşılık olarak, âhirette ise yalnızca kendisine ibâdet etmelerine karşılık olarak onlara lütûf ve ihsanda bulunacağını haber vermesidir.

-Ya da şirk ehli ve onlara dünyada yaptığı azap ve işkenceler, âhirette ise başlarına gelecek azabı haber vermesidir ki, bu da tevhîdin hükmünden çıkan hakkındaki haberdir."[1]

Kur'an'ın, İslâm akîdesini detaylı olarak açıklamasına rağmen, Kur'an okuyanların çoğu akîdeyi doğru bir şekilde anlayamamaktadırlar. Bundan dolayı da akîde konusunda doğru ile yanlışı karıştırmakta ve bu konuda hata etmektedirler. Çünkü onlar, atalarını üzerinde buldukları (geleneksel) dîne uymakta ve Kur'an'ı gerektiği şekilde düşünmeden okumaktadırlar. Bu durumdan Allah'a sığınırız.

[1] Medâricus-Sâlikîn: c: 1, s: 13.